

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-1638/14-A

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení	Zařízení pro děti - cizince, diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní škola, Praha 5, Radlická 30
Sídlo	Radlická 30, 150 00 Praha 5
E-mail právnické osoby	zuzana.vuckova@ddc.cz
IČO	86 595 971
Identifikátor	650 065 115
Právní forma	příspěvková organizace
Zastoupená	Mgr. Zuzanou Chmelířovou Vučkovou, ředitelkou
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 – Malá Strana
Místo inspekční činnosti	Radlická 30, 150 00 Praha 5
Termín inspekční činnosti	18. - 19. září 2014

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou a dětským domovem se školou podle § 174 odst. 2 písm. b) školského zákona a podle vybraných ustanovení zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušného vzdělávacího programu; zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Inspekční činnost byla vykonána na podnět podle § 174 odst. 5 školského zákona. Inspekční činnost byla realizována v základní škole a diagnostickém ústavu.

Charakteristika

Příspěvková organizace vykonává činnost základní školy (dále „ZŠ“), diagnostického ústavu (dále „DÚ“), střediska výchovné péče (dále „SVP“) a školní jídelny v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení.

Do Zařízení pro děti – cizince (dále „ZDC“), tvořeného výše uvedenými součástmi organizace, jsou přijímány výhradně děti bez české státní příslušnosti. Jsou umisťovány na základě soudního rozhodnutí o ústavní či ochranné výchově nebo o předběžném opatření. ZDC zajišťuje dítěti náhradní výchovnou péči i vzdělávání, v případě potřeby může na základě žádosti poskytovat plně přímé zaopatření zletilé nezaopatřené osobě po ukončení výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, připravující se na své budoucí povolání. V době inspekce se vzdělávali v jedné třídě ZŠ tři žáci 7. a jeden žák 8. ročníku.

V rámci DÚ probíhá vzdělávací a diagnostická činnost v jedné tzv. *diagnostické třídě* pro děti starší 15 let po ukončené povinné školní docházce (v době inspekce 4 děti). ZDC má při DÚ zřízeny tři koedukované výchovné skupiny (v době inspekce 11 dětí) a jednu tzv. *studentskou skupinu* (detašované pracoviště v Praze 4 - Hájích, ulice Kupeckého), kterou DÚ zajišťuje v souladu s legislativou péči o děti, jimž je nezbytné zajistit dokončení studia (v době inspekce 10 klientů).

K významné změně od předchozí inspekční činnosti došlo v souvislosti s rozhodnutím o ukončení činnosti některých součástí ZDC (dětský domov, výchovný ústav a praktická škola). Ve spojitosti s touto úpravou došlo nejen ke změně názvu příspěvkové organizace, ale i k odchodu části zaměstnanců.

Hodnocení podmínek k realizaci vzdělávacích programů

Ředitelka ZDC (dále „ředitelka“) vykonává funkci druhým rokem. Funkci přebírala v náročné situaci (zejména v řešení finančních a personálních podmínek), vzniklé výše uvedenými změnami. Při práci účinně zúročuje své dlouholeté zkušenosti z práce v ZDC. Ředitelka účelně a efektivně deleguje některé pravomoci dalším pracovníkům (vedoucí vychovatel, vedoucí ZŠ, vedoucí SVP, vedoucí studentské skupiny, vedoucí ekonomického úseku), kteří úzce spolupracují a ředitelce poskytují pravidelné informace ze svěřených úseků. Některé koncepční záměry, deklarované již v předkládaném materiálu pro konkurzní řízení a následně formulované v různých dokumentech školy, se jí podařilo již realizovat (např. zajištění a kvalitní činnost v oblasti případové i týmové supervize, obnovení činnosti tzv. mezirezortní skupiny z ministerstev participujících na péči), pro plnění ostatních úkolů vytváří předpoklady (např. vytvoření tréninkového bytu pro nejstarší děti s dlouhodobým pobytem pro přípravu na jejich samostatný život). Systém plánování je funkční.

Kontrolní činnost vedení ZDC je účinná. V ZŠ k ní pozitivně přispívá pravidelná hospitační činnost ředitelky i její průběžné vstupy do výchovně-vzdělávacího procesu dle potřeby během V DÚ vedoucí vychovatel pružně reaguje na potřeby dětí i pedagogických pracovníků a průkazně je řeší (viz záznamy z porad). Informační systém je funkční. Je realizován jednak denním osobním kontaktem, jednak formou pravidelných týdenních porad. Ředitelka projednává s pedagogickou radou v souladu s legislativou všechny zásadní dokumenty, dále i opatření týkající se vzdělávací činnosti ZŠ (např. doporučené úpravy v ŠVP). Výsledkem nastavených řídicích mechanismů je pozitivní klima v ZDC (DÚ i ZŠ), což vyplynulo mj. z rozhovorů s pedagogickými pracovníky i z hospitační činnosti.

Výuka probíhá podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání *Různé děti, různé země, jedna škola* (dále „ŠVP“). Cíle základního vzdělávání a strategie k dosažení klíčových kompetencí žáků stanovené v ŠVP jsou promyšlené a koncepčně kvalitní. Vzhledem k rozdílné úrovni žáků, přicházejících z různých zemí s odlišným vzdělávacím systémem základního vzdělávání, a v důsledku jejich znevýhodnění jazykovou bariérou, pedagogové využili legislativní výjimku nezavádět druhý cizí jazyk, který i se souhlasem MŠMT nahradili předmětem speciálně pedagogické péče *Rozvoj komunikačních dovedností v českém jazyce*. U každého vzdělávaného žáka v ZDC, který hovoří jednak svým mateřským jazykem, jednak dále se učí anglický jazyk, lze chápat objektivně výuku českého jazyka stejně jako výuku druhého cizího jazyka.

Záznamy povinné dokumentace v listinné podobě jsou v DÚ funkčně doplňovány zanášením vybraných údajů do klientského informačního systému Foster, který se v zařízení velmi dobře osvědčil pro komunikaci mezi pedagogickými pracovníky. Lze z nich např. zjistit aktuální stav plnění úkolů zadaných na poradách, selektovat informace určené pro jednotlivé skupiny pracovníků i dětí apod.

Vnitřní řád poskytuje alternativy pro řešení jednotlivých případů a situací, kdy se řešení opírá o zkušenosti zařízení a o nové poznatky z oboru ústavní výchovy.

Personální podmínky pedagogických i nepedagogických pracovníků se podařilo ředitelce stabilizovat. Podporují jednotnost působení na děti a vytvářejí vhodný prostor pro výchovně vzdělávací působení v DÚ i ZŠ. Pedagogický sbor tvoří 24 pedagogických pracovníků včetně ředitelky, z toho 3 učitelé v ZŠ, 13 vychovatelů a 5 asistentů pedagoga pro noční služby. Dva pedagogové si doplňují vzdělání pro získání kvalifikace, 4 si rozšiřují odbornou kvalifikaci specializačním studiem. ZDC využívá svého etopeda (vhodně zajišťuje i výchovné poradenství) a psychologa, který obdobně kombinuje práci s výkonem činnosti školního metodika prevence. Potřebné překladatelské a tlumočnické služby vedení řeší jednorázovými dohodami, zpravidla s osvědčenými osobami, které již znají specifickou problematiku zařízení.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“) je vedením podporováno, ve své koncepci si stanovilo dlouhodobé i krátkodobé cíle pro vytvoření týmu odborníků pro práci v multikulturním prostředí a pro práci s dětmi s rozsáhlou jazykovou bariérou. DVPP respektuje konkrétní profesní představy pracovníků a uvádí je do souladu s požadavky a cíli zařízení. Hlediskem výběru vzdělávacích kurzů je směřování k maximálnímu využití nabytých poznatků v práci s klienty ZDC. Hlavním tématem byly ve sledovaném období výchovné přístupy k dětem s rizikovým chováním. Velmi pozitivně byl pedagogy i vedením hodnocen např. vzdělávací kurz zaměřený na výchovné přístupy k dětem vyžadujícím léčebně výchovný režim. Vzhledem ke specifikům dětí, zejména k jazykové bariéře byl přínosný kurz arteterapie a atrefiletiky. DVPP podporuje realizaci ŠVP i roční plán výchovně vzdělávací činnosti.

Materiální předpoklady

Sídlo ZDC je po rekonstrukci, stavebních úpravách a vyhovuje potřebám zařízení. Využívané učebny jsou standardně vybaveny školním nábytkem. V jedné třídě je přínosně k dispozici interaktivní tabule, multimediální učebna vybavena počítači slouží pro výuku i porady. Zařízení disponuje užívanou pracovní dílnou, zejména pro výtvarné práce. Klienti mají k dispozici společnou odpočinkovou místnost, kuchyňku a sociální zařízení. Zaměstnancům a klientům ZDC slouží i další prostory, např. diagnostické oddělení, pracoviště zdravotnice, zdravotní izolace, speciální místnosti pro tzv. komunity a pedagoga-etopeda k diagnostickým vyšetřením.

Vedení školy připravuje finanční zdroje na obnovu interiérů učeben a pokojů (nábytkem, matracemi, záclonami) i na pořízení nových prvků do kuchyňky.

Škola je standardně materiálně zajištěna, průběžně obnovuje a rozvíjí své materiálně technické podmínky pro vzdělávání klientů, dětí-cizinců.

Finanční předpoklady

Finanční zdroje ve sledovaném období tvořily dotace ze státního rozpočtu na přímé vzdělávání. Účelově vázané dotace v rámci soutěží vyhlašovaných MŠMT škola neobdržela. Zřizovatel financuje škole provozní výdaje, služby, opravy, údržbu, materiální vybavení, učebnice a učební pomůcky, DVPP apod. ZDC obdrželo podporu formou darů od soukromých osob a institucí. Efektivním nakládáním se svěřenými finančními prostředky ředitelka zajišťuje plynulý ekonomický chod školy. Finanční prostředky na zlepšování podmínek vzdělávání byly vynaloženy hospodárně a efektivně. Hospodaření školy bylo ziskové.

Podmínky k realizaci ŠVP a Ročního plánu výchovně vzdělávací činnosti jsou na požadované úrovni.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Ve sledované výuce v ZŠ dbali všichni učitelé na srozumitelné seznámení s cílem hodiny, většinou na průběžnou motivaci pochvalou a povzbuzením. Žáci si rozvíjeli zejména kompetence k učení, sociální a personální, komunikativní. Učitelé si převážně ověřovali pochopení zadaných úkolů a na jejich splnění poskytovali žákům dostatek času. V jednom případě však zvolil učitel mnoho učiva a obsah byl pro jazykově znevýhodněné žáky obtížný. Ve většině sledovaných hodin byla výuka směřována k získání konkrétních praktických dovedností při využití životních zkušeností žáků a mezipředmětových souvislostí (např. zeměpis). Efektivnost vzdělávání pedagogové podporovali názorností, vzhledem k větší jazykové bariéře by však bylo vhodné využívat ještě více schémat, obrázků, interaktivní tabule apod. Výuku učitelé vedli věcně a odborně správně, většinou frontálně, i vzhledem k malému počtu žáků ve třídě. Přistupovali k nim často jako partneři. Ve většině hodin využívali svých jazykových schopností a pomáhali jazykovou bariéru žáků snižovat zařazováním anglických výrazů (tento způsob byl patrný zejména při občanské výchově nebo procvičováním slov - názvů barev v českém jazyce). Ve třídách panovalo pozitivní klima. Na tématu rozdílnosti kultur náboženství byla vhodně a citlivě rozvíjena sociální gramotnost a respekt k odlišnosti. Závěry vyučovacích hodin pedagogové méně využili k shrnutí učiva a zhodnocení práce žáků. Také jim neposkytli prostor k sebehodnocení nebo vzájemnému hodnocení žáků.

Činnosti v rámci jednotlivých výchovných skupin DÚ v průběhu dne jsou organizovány podle týdenních plánů, vycházejících z plánu ročního. Vychovatelé zohledňují aktuální stav ve skupině, děti mají v rámci daných pravidel možnost spolurozhodování o programu. Zařazují také intenzivněji kooperativní formy práce. Specifickým potřebám jednotlivců (kulturním, stravovacím, zájmovým aj.) je věnována přiměřená péče. Velmi přínosné jsou pravidelné komunitní kruhy spojené s hodnocením práce jednotlivých výchovných skupin DÚ i třídy ZŠ vychovateli, učiteli a mluvčími z řad spolusprávy.

Průběh vzdělávání ZŠ i výchovně vzdělávací práce DÚ je na požadované úrovni.

Hodnocení výsledků vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Organizace pravidelně hodnotí **výsledky vzdělávání a výchovy**, podporuje rozvoj osobnosti dětí – cizinců. K podpoře jejich rozvoje přispívá i nabídka zájmové činnosti, výletů, exkurzí, včetně využívání spolupráce s některými externími partnery. Výsledky vzdělávání žáků ve škole i chování dětí při odpoledních aktivitách sledují pedagogové (učitelé i vychovatelé jednotlivých výchovných skupin) a konzultují je s odbornými pracovníky vzhledem k nastavení dalšího působení v rámci práce s dítětem. Informace o výsledcích vzdělávání i výchovy dětí jsou projednávány na pedagogických radách i při každodenním kontaktu vychovatelů. Pedagogové sledují počty a příčiny neúspěchů ve vzdělávání, vzniklé výchovné problémy a přijímají po vyhodnocení opatření k jejich řešení.

Vzhledem k tomu, že do ZDC přicházejí klienti z různého rodinného prostředí, z odlišných vzdělávacích systémů a z rozdílného sociokulturního i náboženského prostředí, je jedním z objektivních hledisek sledování úspěšnosti adaptace dětí (žáků) po příchodu z jiného státu do ČR a do ZDC. Pedagogům se daří snižovat či odstraňovat jazykovou bariéru, začleňovat klienty do škol v ČR, dalším pomáhají k úspěšnému ukončení povinné školní docházky a k přijetí na střední školu.

Dětská úrazovost v zařízení vykazuje několik školních let velmi nízkou četnost, prakticky jeden úraz ročně. Relativně výjimečně vysokému výskytu úrazů v roce 2013 (12 případů) byla věnována zvýšená pozornost. V odůvodněných případech využívá ZDC místnost vlastní zdravotní izolace.

Poradenské služby účelně a přínosně zajišťuje etoped, který je současně výchovným poradcem, obdobně vhodně je spojena funkce metodika prevence sociálně patologických jevů a vedoucího vychovatele. Poradenské služby jsou podporovány týmovou spoluprací založenou na pravidelných týdenních diagnostických poradách, kde se vyhodnocují aktuální situace a úroveň diagnostických zjištění u každého dítěte. Pedagogové a odborní pracovníci pořizují záznamy o přijatých opatřeních pro další směr působení *individuálního programu rozvoje osobnosti dítěte*, vypracovaného pro každé dítě. Je tak průběžně hodnocen a modifikován. Příkladné je důsledné rozpracování a dodržování jednotlivých fází pobytu dětí (tj. *adaptační, stabilizační a závěrečná*). Během závěrečné fáze se pedagogové a odborní pracovníci podílejí na tvorbě kvalitních *závěrečných zpráv o dítěti-cizinci* s doporučením pro práci po přemístění dítěte do následného výchovně vzdělávacího zařízení. Systém prevence sociálně patologických jevů je vhodně zaměřen na zvýšení odolnosti dětí vůči negativním jevům, snížení rizik a vlivů narušujících jejich zdravý vývoj. Účinnou formou participují na vzdělávací a informační aktivitě tlumočníci a jsou využívány audiovizuální pomůcky v mateřském jazyce dětí.

Partnerství ZDC

ZDC v rámci svého jedinečného postavení územní působnosti pro celou Českou republiku efektivně spolupracuje s širokou řadou státních institucí, které participují na práci s dětmi – cizinci. Jde o ministerstva (MŠMT, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo zahraničí). Přínosně spolupracuje s řadou nestátních, neziskových organizací (Organizace pro pomoc uprchlíkům, Úřad vysokého komisaře pro uprchlíky OSN – UNHCR, Nadace Olgy Havlové atd.), které např. zajišťují pomoc při bezplatném právním a sociálním poradenství, asistují při komunikaci s úřady, zabezpečují doučovací kurzy českého jazyka, podporují studium na středních školách formou stipendií atd. Významná spolupráce probíhá se zastupitelskými úřady zemí původu dětí s nařízenou ústavní výchovou, policií ČR, orgány sociálně právní ochrany dětí

a mládeže, se státními i nestátními institucemi, které v oblasti péče o děti nebo v sociálních a školských službách působí. Děti mají možnost využívat kontakty se svými etnickými a náboženskými komunitami, případně se zájmovými organizacemi. ZDC spolupracuje i se sítí dalších diagnostických ústavů pro mládež, dětských diagnostických ústavů a dětských domovů v České republice.

Výsledky vzdělávání jsou na požadované úrovni.

Závěry

a) Silné stránky školy:

- *oblast řízení školy; ředitelka nastavila efektivní systém řízení, uplatňuje demokratický způsob řízení podporující dobré klima obou součástí organizace, přispěla ke stabilizaci ZDC*
- *stabilizovaný pedagogický sbor s velmi příznivým počtem odborně kvalifikovaných pedagogických pracovníků,*
- *kvalitní týmová spolupráce v rámci poradenských služeb*
- *kvalitní účinná podpora rozvoje sociálních dovedností ve výchovně vzdělávacím procesu DÚ i ZŠ,*
- *oblast partnerství.*

b) Návrhy na zlepšení stavu ZŠ:

- *využívat ještě ve větší míře názorných pomůcek vzhledem k jazykové bariéře a rozdílům v celkové úrovni vzdělání žáků přicházejících z odlišných systémů vzdělávání,*
- *ze strany učitelů podporovat rozvoj sebehodnocení*

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Zřizovací listina vydaná MŠMT čj. 26 874/03-21, ze dne 31. 10. 2003
2. Změna zřizovací listiny - Dodatek č. 3, vydaná MŠMT čj. 21023/2013-2, ze dne 15. 10. 2013
3. Rozhodnutí MŠMT čj. MSMT-41523/2013-1 ve věci výmazu z rejstříku škol a školských zařízení, s účinností od 10. 10. 2013
4. Rozhodnutí MŠMT čj. MSMT-41525/2013-1 ve věci zápisu změny v údajích o právnické osobě, s účinností od 16. 10. 2013
5. Jmenování do funkce ředitelky školy vydané 23. 7. 2013
6. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání *Různé země, různé děti, jedna škola*, verze č. 3, s platností od 1. 9. 2014
7. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti diagnostického ústavu pro děti – cizince pro školní roky 2012/2013 a 2013/2014 (s přílohami)

8. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti diagnostického ústavu Zařízení pro děti – cizince pro školní rok 2014/2015 k termínu inspekce
9. Vnitřní řád, vydaný 1. 9. 2014
10. Vnitřní směrnice R/598/2014 ze dne 16. 9. 2014 s navazujícími instrukcemi
11. Evaluační pohovory (výběr k termínu inspekce)
12. Rozvrh vyučovacích hodin pro školní rok 2014/2015 k termínu inspekce
13. Školní řád ze dne 12. 9. 2012, s dodatky platnými k termínu inspekce
14. Vnitřní řád Zařízení pro děti - cizince ze dne 1. 9. 2014
15. Záznamy z jednání pedagogické rady za školní roky 2012/2013, 2013/2014 k termínu inspekce
16. Individuální plány rozvoje osobnosti dítěte a individuální výchovné plány k termínu inspekce
17. *Preventivní program proti sociálně nežádoucím jevům ve společnosti* školní rok 2014/2015 s platností od 1. 9. 2014
18. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků k termínu inspekce
19. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2013/2014 (s přílohou č. 1 pro SVP)
20. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2014/2015 s platností od 15. 9. 2014
21. Třídní knihy vedené ve školních letech 2013/2014 a 2014/2015 k termínu inspekce
22. Výroční zpráva za školní rok 2012/2013
23. Školní matrika k termínu inspekční činnosti
24. Klientský informační systém Foster (výběr uložených dat) k termínu inspekce
25. Výkaz o základní škole M 3 podle stavu k 30. 9. 2013
26. Výkaz o ředitelství škol R 13-01 podle stavu k 30. 9. 2013 ze dne 21. 10. 2013
27. Výkaz o zařízení pro výkon ústavní – ochranné výchovy Z 14-01 podle stavu k 31. 10. 2013 ze dne 7. 11. 2013 – Výchovný ústav
28. Výkaz o zařízení pro výkon ústavní – ochranné výchovy Z 14-01 podle stavu k 31. 10. 2013 ze dne 7. 11. 2013. – Dětský domov se školou
29. Týdenní plány (výběr od roku 2013 do srpna 2014)
30. Evidence útěků č. j. ZDC/2s/575/2007
31. Podací deník (rok 2014) k termínu inspekce
32. Denní hlášení (rok 2014) k termínu inspekce
33. Osobní spisy dětí - výběr k termínu inspekce
34. Kniha úrazů č. j. R/132/2008
35. Kniha úrazů od roku 2014 k termínu inspekce
36. Kniha návštěv úřední č. j. 2/225/2014
37. Kniha návštěv dětí (od 8. 6. 2014) k termínu inspekce

Poučení

Podle § 174 odst. 10 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Pražském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

(razítko)

Mgr. Jirí Wagner, školní inspektor

Jirí Wagner, v. r.

Ing. Jindra Malíková, školní inspektorka

J. Malíková, v. r.

Ing. Michaela Petrášková, kontrolní pracovnice

M. Petrášková, v. r.

Ing. Alexandr Stojanov, kontrolní pracovník

v. z. Křest'anová, v. r.

Mgr. Josef Černý, přizvaná osoba - odborník etoped

Josef Černý, v. r.

V Praze 6. 10. 2014

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

(razítko)

Mgr. Zuzana Chmelířová Vučková, ředitelka školy

Chmelířová Vučková, v. r.

V Praze 17. 10. 2014

Připomínky ředitele školy

D. m. rok

Připomínky nebyly podány.